

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА МОРСКО ДЕЛО И РИБАРСТВО

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

ПРОГРАМА ЗА
МОРСКО ДЕЛО И
РИБАРСТВО

РЕЗЮМЕ ЗА ГРАЖДАНИТЕ

Последен годишен доклад за изпълнение на Програмата за морско дело и рибарство 2014-2020

През 2023 г. и 2024 г. Управляващият орган (УО) продължи да е фокусиран и да полага всички възможни усилия за успешното изпълнение и приключване на програмата. Нестабилната икономическа среда доведе до невъзможност част от бенефициентите да изпълнят поетите ангажименти по програмата, което доведе до прекратяване на много договори.

През 2023 г. и 2024 г. целият екип на УО положи усилия за намаляване на риска от загуба на средства, чрез предприемане на редица действия - интензивна комуникация с бенефициентите, въведени електронни договори, опростени разходи, скъсени срокове за: оценка, последващ контрол, верификация и плащане. Предприети са мерки за подобряване на изпълнението - сключени са договори за модернизация на пристанища, наддоговаряне по 1 стратегия за ВОМР и обявени допълнителни приеми за компенсации за кризата в Украйна. В резултат на това са сертифицирани общо 89% от разходите от ЕФМДР или 71 603 346 €. Налице е неизпълнение на правилото N+3 в размер на 9 220 381 € ЕФМДР или 11% от бюджета на програмата.

Приемите през 2023 г. са с бюджет 34 235 967 лв. (17 504 840 €) БФП, а за 2024 г. - 1 579 976 лв. (807 841 €) БФП или общо 35 815 943 лв. (18 312 682 €) БФП или 18% от бюджета на програмата

Изпълнените проекти през 2023 г. са за 29 444 933 лв. (15 055 186 €), а през 2024 г. - 11 617 097 лв. (5 939 818 €) БФП или за двете години общо 20 % от бюджета на ПМДР

Изплатени през 2023 г. - 29 660 108 лв. (15 165 205 €), а през 2024 г. - 43 956 830 лв. (22 475 115 €) БФП или за двете години общо 36% от бюджета на ПМДР

Сертифицирани през 2023 г. - 9 328 011 € ЕФМДР, а през 2024 г. - 18 371 594 € ЕФМДР или за двете години общо 34% от бюджет ЕФМДР на ПМДР (сумата на сертифицирани разходи включва дог. и плащ. в предходни години)

Общите постижения по програмата в края на 2024 г. са:

Изпълнените проекти са на стойност 195 621 061 лв. БФП или 100 020 995 € БФП за 1000 бр.

Изплатените средства са в размер на 182 285 737 лв. БФП или 93 202 647 € БФП

Сертифицирани средства – 71 603 346 € ЕФМДР или 89 % от бюджета на ПМДР.

При изпълнението на програмата с най-висок интерес се очертават мерките за производство на аквакултури, преработка на продукти от риболов и аквакултури, както и ВОМР.

През 2023 г. и 2024 г. войната в Украйна продължи да оказва негативно въздействие върху пазара, чрез значително увеличение на разходите и смущения в търговията. В началото на 2023 г. стартираха първите приеми, съответно по мерки 1.9 и 5.3 за компенсация от последиците на всички подсектори – Риболов, Аквакултури и Преработка. В края на 2023 г., след изменение на ПМДР, УО обяви втори прием по същите мерки. След изменение на ПМДР, УО обяви втори приеми по същите мерки в края на 2023 г.

Дейностите, постигащи целите на ОПОР включват модернизация на рибарските пристанища, изграждане на лодкостоянки, инвестиции в инфраструктура, необходима за улесняване изпълнението на задължението за разтоварване на сушата и на контрол върху уловите, като са изпълнени проекти на обща стойност 43 720 135 лв. БФП (22 353 750 €).

През 2023 г. и през 2024 г. Комитетът за наблюдение (КН) проведе две заседания, на които бяха взети решения, свързани с изпълнението на ПМДР. За същия период по въпроси, които засягат дейността на ПМДР бяха проведени и четири писмени процедури за неприсъствено вземане на решение от КН.

С оглед по-добрата информираност на гражданите, УО на ПМДР редовно актуализира секцията на ПМДР на Единния информационен портал. Заинтересованите страни имат достъп до цялата налична публична информация за изпълнението на програмата.

Актуална информация за напредъка по ПМДР, различни видове справки и списък с бенефициенти се поддържа и модул на Информационната система за управление и наблюдение ИСУН 2020.

С цел поддържане на високо ниво на компетентност на служителите на Управляващият орган се проведеха обучения за изпълнение, отчитане и приключване на програми, в областта на обществените поръчки, извършване на последващ контрол и налагане на финансови корекции, оценка на проекти, вкл. и участия в мероприятия на FAMENET и ЕК. Проведени са обучения на експертите във връзка с приключването на ПМДР.

Функциите по мониторинг на проектите са делегирани на МЗ - ДФЗ-РА през 2019 г. Той е в ход, въпреки икономическите последствия от пандемията от COVID-19 и влиянието на войната в Украйна върху сектора. Последвалата криза и значителното повишаване на цените на електроенергията даде сериозно отражение на изпълнението на сключените договори. Това забави отчитането на индикаторите за изпълнение и резултат.

През 2023 г. се изпълняваха мероприятия, организирани от Национална рибарска мрежа, като за част от тях се стриймваха и онлайн, и достигнаха до повече участници. В края на годината беше проведено заключително събитие, на което бе отчетена нейната дейност през годините.

Следните външни фактори оказаха влияние върху цялостното изпълнение на Програмата:

- Затруднения в изпълнение на договорите поради влошената иконом. среда от кризата COVID 19 и настъпилата криза и инфлацията от войната в Украйна. Това доведе до прекратяване на 145 договора на стойност 13 677 615 лв. БФП (6 993 361 евро) БФП или 7% от бюджета на ПМДР;
- Затруднения на бенефициентите при:
 - осигуряване на фин. средства за реализиране на проектите - високи лихви по кредитите, ниска печалба, липса на собствен капитал;
 - забавяне на изпълнението поради дълги тромави процедури за избор на изпълнители, които бенефициентите възлагат за изпълнение на дейностите по проектите.
- Затруднени условия за отдаване под наем на язовирите;
- Слабо развита онлайн търговия - липса на навик в клиентите за търсене на риба и рибни продукти онлайн;

- Слаба конкурентоспособност на местните производители на суровини за сектора;
- Кратък сезон за риболов предвид природните условия в Черно море - не повече от 60-90 дни годишно.

Изпълнение по приоритети и мерки

❖ Основни постижения по ПС 1 - 84 договора през 2023 г. и през 2024 г.

Обявени приеми по мерки:

- 1.8 „Рибарски пристанища, кейове за разтоварване, рибни борси и лодкостоянки“, сектор „Инвестиции насочени към изграждане и/или модернизация на лодкостоянки“;
- 1.9 „Временно преустановяване на риболовна дейност вследствие на войната на Русия в Украйна, която застрашава сигурността на риболовните дейности или възпрепятства икономическата жизнеспособност на риболовните операции“;

По мярка 1.1. „Диверсификация и нови форми на доход“ е изпълнен 1 проект на стойност 134 296 лв. БФП (68 666 €).

По мярка 1.2. „Здраве и безопасност“ са изпълнени 2 проекта на обща стойност 15 762 лв. БФП (8 059 €).

По мярка 1.3 „Окончателно преустановяване на риболовни дейности“ са изпълнени 8 проекта на обща стойност 483 173 лв. БФП или 247 046 €.

По мярка 1.6. „Опазване на морското и биологично разнообразие“ са изпълнени 5 проекта на обща стойност 938 261,00 лв. БФП (479 733 €).

По мярка 1.7. „Добавена стойност, качество на продуктите и използване на нежелания улов“ са изпълнени 4 проекта на обща стойност 362 988 лв. БФП (185 596 €).

По мярка 1.8 „Рибарски пристанища, кейове за разтоварване, рибни борси и лодкостоянки“ през 2023 г. са сключени 7 договора на обща стойност 4 613 185 лв. БФП (2 358 720 €).

По мярка 1.8 общо са сключени 16 договора на обща стойност 30 541 351 лв. БФП (15 615 784 €).

По Мярка 1.9 са изпълнени 61 проекта на стойност 1 198 264 лв. (612 663 €) БФП за „Временно преустановяване на риболовна дейност вследствие на агресивната война на Русия срещу Украйна, която застрашава сигурността на риболовните дейности или възпрепятства икономическата жизнеспособност на риболовните операции“, а за „Подкрепа за собственици на риболовни кораби и рибари за преодоляване на иконом. последствия от избухването на COVID-19, поради временно преустановяване на риболовна дейност“ са изпълнени общо 147 проекта на стойност 4 706 460 лв. БФП (2 406 412 €).

Финансово изпълнение на ниво ПС 1:

Общо договорените средства за 2023 и 2024 г. са в размер на 6 449 620 лв. (3 297 688,93 €) БФП или 15% от бюджета на приоритета.

Общо изплатените разходи от бенефициерите през 2023 г. и 2024 г. са в размер на 7 122 255 лв. (3 641 607 €) БФП или 17% от бюджета на приоритета.

Сертифицираните средства за същия период са в размер на 5 122 844 лв. (2 619 308 €) ЕФМДР или 16 % от бюджета на приоритета. (сумата на сертиф. разходи включва и дог., сключени в предходни години).

Общо изпълнените проекти по приоритета са на стойност 38 380 555 лв. (19 623 967€) БФП или 90% от бюджета на приоритета.

Общо изплатени средства са в размер на 36 788 211 лв. (18 809 802 €) БФП или 86 % от бюджета на приоритета.

Общо сертифицирани средства са в размер на 26 372 146 лв. ЕФМДР (13 484 071 €) или 85 % от бюджета на приоритета.

❖ Основни постижения по ПС 2 - изпълнени са 6 проекта през 2023 г. и 2024 г. на стойност 1 281 913 лв. БФП (655 442 €).

По мярка 2.2 „Продуктивни инвестиции в аквакултурите“ са изпълнени 73 проекта на обща стойност 22 016 413 лв. БФП (11 256 986 €).

По мярка 2.3 „Насърчаване на нови производители на аквакултури, развиващи устойчиви аквакултури“ са изпълнени 10 проекта на обща стойност 5 743 590 лв. БФП (2 936 696 €)..

По мярка 2.5 „Аквакултури, осигуряващи екологични услуги“ са изпълнени 4 проекта на стойност 1 564 563 лв. БФП или (799 961 €).

По Мярка 2.6 „Подкрепа за производители на риба и други водни организми за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19 са изпълнени 100 проекта на обща стойност 3 805 498 лв. БФП (1 945 750 €).

Финансово изпълнение на ниво ПС 2:

Договорените средства през 2023 г. по ПС2 са в размер на 1 281 913 лв. (655 442 €) БФП или 4% от бюджета на приоритета. През 2024 г. не са сключвани договори.

Изплатените публични разходи от бенефициентите по ПС 2 през 2023 и 2024 г. е в размер на 5 122 852 лв. (2 619 313 €) БФП или 14% от бюджета на приоритета.

Сертифицираните средства през 2023 г. и 2024 г. са в размер на 2 595 594 лв. (1 327 127 €) ЕФМДР или 9 % от бюджета на приоритета. (Сумата на сертифицираните разходи включва и договори, сертифицирани в предходни години.)

Общо договорените средства в края на отчетния период са в размер на 33 130 064 лв. (16 939 393 €) БФП или 91 % от бюджета на приоритета.

Общо изплатените средства в края на отчетния период са в размер на 31 358 924 лв. (16 033 809 €) БФП или 86% от бюджета на приоритета.

Общо сертифицираните средства от ЕК по приоритета в края на отчетния период са в размер на 23 559 523 лв. (12 045 977 €) ЕФМДР или 86 % от бюджета на приоритета.

❖ Основни постижения по ПС 3 - изпълнени са 3 проекта на стойност 1 752 979 лв. БФП (896 298 €) през 2023 г.

Мерки отворени за прием:

- 3.1 „Контрол и изпълнение“ (приемът е започнал през 2017 г. и е с краен срок през 2023 г.);
- 3.2 „Събиране на данни по Национална програма за събиране и управление на данни от сектор „Рибарство“ 2017 – 2019 г.“ (приемът е започнал през 2017 г. и е с краен срок през 2023 г.).

По мярка 3.1 „Контрол и изпълнение“ през 2023 г. са сключени 3 договора на 1 752 979 лв. (896 298 €) БФП.

Общо по мярката са изпълнени 29 проекта на стойност 15 815 349 лв. БФП (8 086 384 €) или 94% от бюджета на мярката.

По мярка 3.2 „Събиране на данни“ през 2023 г. няма сключени договори през 2023 г. Общо по мярката са изпълнени 5 проекта на стойност 5 857 003 лв. (2 994 684€) БФП или 104% спрямо бюджета на мярката.

Финансово изпълнение на ниво ПС 3:

Общият напредък по ПС 3 по отношение на договорените средства през 2023 г. е в размер на 1 752 979 лв. (896 298 €) БФП или 8% от бюджета на приоритета.

Извършените плащания през 2023 г. и 2024 г. са в размер на 7 353 313 лв. (3 759 747 €) БФП или 33% от бюджета на приоритета.

Сертифицираните средства през периода 2023 г. - 2025 г. са в размер на 5 173 951 лв. (2 645 440 €) ЕФМДР или 26 % от бюджета на приоритета.

Общо договорените средства в края на отчетния период са в размер на 21 702 844 лв. (11 096 658 €) БФП или 97% от бюджета на приоритета.

Общо изплатените средства в края на отчетния период са в размер на 20 142 688 лв. (10 298 951 €) БФП или 90% от бюджета на приоритета.

Общо сертифицираните средства от ЕК в края на отчетния период са в размер на 16 793 369 лв. ЕФМДР (8 586 445 €) или 87 % от бюджета на приоритета.

❖ Основни постижения по ПС 4 – сключени са 38 договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по стратегиите на Местни инициативни рибарски групи (МИРГ) на стойност 6 703 635 лв. (3 427 567 €) през 2023 г.

През 2023 г. бяха договорени 6 703 635 лв. (3 427 567 €) по одобрените 9 стратегии за ВОМР на местните инициативни рибарски групи (МИРГ).

До края на отчетния период по приоритета са изпълнени 195 проекта на обща стойност 34 214 649 лв. (17 493 941 €), включващи проекти по подготвителна помощ, проекти по стратегиите на МИРГ и текущи разходи на МИРГ.

Финансово изпълнение на ниво ПС 4:

Общият напредък по ПС 4 на договорените средства през 2023 г. е в размер на 6 703 635 лв. (3 427 566,72 €) БФП или 18 % от бюджета на приоритета.

Общият напредък по ПС 4 на изплатените публични разходи на бенефициентите през 2023 г. и 2024 г. е в размер на 22 620 353 лв. (11 565 780 €) БФП или 62 % от бюджета на приоритета.

Сертифицираните средства за периода 2023 г. - 2025 г. са в размер на 13 759 822 лв. (7 035 393 €) ЕФМДР или 44 % от бюджета на приоритета.

Общо договорените средства по проекти от стратегиите на МИРГ до края на програмния период са в размер на 34 214 649 лв. (17 493 941 €) БФП, в т.ч. подготвителна помощ и текущи разходи на МИРГ или 93 % от бюджета на приоритета, изпълнени са 195 проекта.

Общо изплатените средства до края на програмния период са в размер на 32 459 746 лв. (16 596 659 €) БФП или 88 % от бюджета на приоритета.

Общо сертифицираните от ЕК средства до края на програмния период са в размер на 14 021 303 € ЕФМДР или 88% от бюджета на приоритета.

Основни постижения по ПС 5 - договорени са 226 проекта през 2023 г. и 2024 г.:

Мерки отворени за прием:

По Мярка 5.3. „Мерки за предлагане на пазара“ - сектор „Риболов“, сектор „Аквакултури“, сектор „Преработване на продуктите от риболов и аквакултури“ по чл. 68, параграф 3 от Регламент (ЕС) 508/2014 изм. с Рег. (ЕС) 2022/1278 финансови компенсации за операторите в сектора, свързани с военната обстановка в Украйна през 2023 г. са обявени два приема - през второто и през четвъртото тримесечие на годината.

По първия прием са сключени общо 96 договора на стойност 7 579 401 лв. (3 875 346 €) БФП или 36% от бюджета на мярката. По втория прием сключени общо 119 договора на стойност 10 778 184 лв. (5 510 883 €).

По Мярка 5.1 Планове за производство и предлагане на пазара са изпълнени 2 проекта на стойност 127 170 лв. БФП (65 022 €) или 100% от бюджета на мярката.

По Мярка 5.3. „Мерки за предлагане на пазара“ – чл. 68 от Регламент (ЕС) 508/2014 са изпълнени 10 проекта на стойност 1 461 124 лв. БФП (747 072 €).

По Мярка 5.4 „Преработване на продуктите от риболов и аквакултури“ са изпълнени 33 проекта на стойност 19 366 738 лв. (9 902 208 €) БФП.

По Мярка 5.4 „Подкрепа за преработвателните предприятия на продукти от риболов и аквакултури за преодоляване на икономическите последици от COVID-19“ са изпълнени 35 проекта на стойност 2 738 300 лв.(1 400 092 €) БФП или 100% от бюджета на мярката.

3. Финансово изпълнение на ниво ПС 5:

По ПС 5 - договорените средства през 2023 г. и 2024 г. са в размер на 21 185 176 лв. (10 831 975 €) БФП което е 46% от бюджета на ПС 5.

Изплатени са 22 081 641 лв. (11 290 337 €) БФП през 2023 г. и 2024 г. или 48% от бюджета на ПС 5.

Сертифицираните средства в периода 2023 г. - 2025 г. са 16 135 401 лв. (8 250 026 €) ЕФМДР или 46% от бюджета на ПС 5.

Общо договорените средства по ПС 5 в края на програмния период са 42 510 929 лв.(21 735 826 €) БФП или 91% от бюджета на ПС 5.

Общо изплатените са 41 637 200 лв.(21 289 089 €) БФП или 90% от бюджета на ПС 5.

Общо сертифицираните са 30 970 206 лв. (15 835 058 €) ЕФМДР или 89% от бюджета на ПС 5.

❖ Основни постижения по ПС 6 – изпълнени са общо 7 проекта

Мерки отворени за прием:

През 2023 г. по ПС 6 е обявен прием по мярка 6.3, „Повишаване на знанията за състоянието на морската среда“ с бюджет 300 000 лв. БФП.

Мярка 6.1 „Интегрирано морско наблюдение“ е изпълнен 1 проект на стойност 2 985 945 лв. БФП (1 526 713 €) или 55% от бюджета на приоритета, който е изпълнен от Изпълнителна агенция „Морска администрация“ - конкретен бенефициент по мярката.

По Мярка 6.3 „Повишаване на знанията за състоянието на морската среда“ са изпълнени общо 6 проекта на обща стойност 2 264 764 лв. (1 157 973 €) БФП или 94% от бюджета на мярката.

Финансово изпълнение на ниво ПС 6:

Общо договорените средства по ПС 6 са в размер на 5 281 855 лв. (2 700 611 €) БФП или 98% от бюджета на приоритета.

Общо изплатените средства са в размер на 4 752 885 лв. (2 430 149 €) БФП или 88% от бюджета на приоритета.

Общо сертифицираните от ЕК средства до края на отчетния период са в размер на 3 564 665 лв. (1 822 612 €) ЕФМДР или 88% от бюджета на приоритета.

❖ По ПС 7 през 2023 г. и 2024 г. са открити 2 процедури по мярката „Техническа помощ“ с бюджет с бюджет 2 636 773 лв. (1 348 181) БФП. БФП

През 2023 г. и 2024 г. по мярката „Техническа помощ“ са изпълнени 6 проекта на обща стойност 3 688 707 лв. (1 886 035 €) БФП и са изплатени 5 590 032 лв. БФП или 2 858 182 €.

Общото изпълнение по мярката Техническа помощ по отношение на договорените средства е в размер на 20 400 165 лв. (10 430 599 €) БФП или 149%.

Общото изпълнение по мярката „Техническа помощ“ по отношение на изплатените публични разходи е в размер на 15 146 083 лв. (7 744 188 €) БФП или 111 %.

Сертифицираните средства през 2023 г. са в размер на 3 443 015 лв. (1 760 413 €) ЕФМДР или 34 % от бюджета на приоритета.

Общо сертифицираните от ЕК средства до края на отчетния период са в размер на 11 359 048 лв. (5 807 879 €) ЕФМДР или 111 % от бюджета на приоритета.

Средствата по ПС 7 са използвани за провеждане на обучения, информационни срещи, изготвянето на промоционални материали и събития, публикации, провеждане на заседания на Комитета за наблюдение, повишаване на административния капацитет на УО и органите по програмата, обновяване на материално-техническата база.

Комитет за наблюдение

През 2023 г. и през 2024 г. новосформираният КН на ПМДРА 2021-2027, изпълняващ функции и на КН на ПМДР съгласно ПМС № 302/2021 г. проведе две заседания, на които бяха взети решения, свързани с изпълнението на ПМДР. За същия период по въпроси, които засягат дейността на ПМДР бяха проведени и четири писмени процедури за непряко вземане на решение от КН на ПМДР/ПМДРА.